

KMO's : de stem der wijzen...

ROGER LASSAUX

Belastingconsulent

Adviseur Studiedienst

Bij nader inzien staat het als een paal boven water. Deze regering was erg begaan met de KMO's: fiscale hervorming, boekhoudkundige harmonisatie, corporate governance, administratieve vereenvoudiging... Niettemin zijn er nog altijd zoveel definities van het begrip KMO als er rechtstakken zijn. En in één rechtstak, het fiscaal recht dat ons hier bezig houdt, zijn de zaken er niet veel beter op geworden. Zelfs niet nadat de Ministerraad, naar aanleiding van het boemerangarrest van het Arbitragehof (arrest nr. 59/2004 van 31 maart 2004), snel gereageerd heeft door de aanwending van objectievere criteria, met name deze van artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen, te bepleiten in verband met de uitsluiting van de KMO's uit de nieuwe afschrijvingsregels. Een voorzet tot een duidelijke, samenhangende en algemene fiscale definitie van het begrip KMO in artikel 2 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen? Al kunnen we het niet bevestigen, we kunnen het allicht hopen...

IN HET BRANDPUNT VAN TALRIJKE DEBATTEN...

Of het ons nu verheugt dan wel koud laat, het is een feit. De KMO's vormen de essentie van onze economische structuur ¹. De KMO's zijn een onderwerp dat de pers beroert, ze zijn het thema van seminaries en het item dat de laatste tijd veel debatten levendig houdt. Denk bijvoorbeeld aan de recente discussie in de wandelgangen van de regering over de steeds terugkerende problematiek van de financiering ervan die voorafgaandelijk een nauwkeurige analyse van hun behoeften vereist ². Of denken we aan de niet zo hartelijke debatten die de KMO's deden oplaaien in verband met de harmonisatie van de boekhoudkundige normen naar aanleiding van de door de Europese verordening van 19 juli 2002 gestelde eisen ³. Hoewel er nog geen tijdschema werd vastgesteld, met in het achterhoofd de eventuele toepassing van een vereenvoudigde versie van de IAS-normen (zie de website van de IASB) op de statutaire rekeningen van 6 miljoen KMO's in Europa en de fiscale weerslag van dergelijke operatie (bijvoorbeeld op het stuk van de goodwill, de financiële instrumenten en de voorzieningen). Iets langer geleden, maar steeds op boekhoudkundig gebied, werden ze, net als

alle vennootschappen, met de vinger gewezen in de problematiek van de laattijdige neerlegging van de jaarrekeningen ⁴ en werden hun zaakvoerders en bestuurders hoofdelijk verplicht de naar aanleiding hiervan opgelegde boeten te betalen. Wanneer gesproken wordt over degenen die onder het juk van de administratieve lasten gebukt gaan, zoals onlangs door het KAFKA-plan ⁵ aan het licht gebracht werd, of van de slachtoffers van een gemeentelijke fiscaliteit met confisquerende neigingen, worden hierbij uiteraard ook de KMO's bedoeld. Als we onze speurtocht op fiscaal gebied voortzetten, stuiten we op de bepalingen van de hervormingswet van 24 december 2004 die de KMO's betreffen, en dit in positieve zin als we de specifieke voordelen bekijken die de KMO's daarbij worden toegekend. Maar soms ook in negatieve zin, bijvoorbeeld in verband met de investeringsreserve met zijn onontwarbare toepassingsvoorwaarden, of nog de complicaties in de verschillende gewestelijke stelsels die de nalatenschap van KMO's tegen fiscaal aantrekkelijke voorwaarden beogen. En hoewel de KMO's nogal terughoudend zijn voor wat de toepassing van de 'corporate governance'-beginselen ⁶ betreft, terwijl de aansprakelijkheid van de bestuurders in het algemeen steeds meer wordt

ingeroepen, wordt dat pessimisme niet doorgetrokken in verband met de nieuwe ICT. 80 % van de Waalse KMO's die resoluut deze weg zijn ingeslagen, geloven dat ze daarbij kunnen verwerven en een krachtiger organisatie kunnen doorvoeren. Deze bemoedigende cijfers blijken uit een recente studie ⁷ van het Waals Telecommunicatieagentschap maar zouden voor het hele land moeten kunnen worden geëxtrapoleerd.

EEN HELE REEKS DEFINITIES

Dit, weliswaar kort, overzicht van de actualiteit geeft op zijn minst blijk van de diversiteit van de aange-roerde thema's en de behandelde onderwerpen. Maar deze actualiteit, die veel weerklank kreeg in de media, bevat het zaad voor een nieuwe kwestie, die, of u het wilt of niet, niet kan terzijde geschoven worden. Om het met weinig woorden te zeggen: wat is nu een kleine en middelgrote onderneming? Want, hoewel iedereen het er over heeft, is aannemen dat iedereen over hetzelfde praat niet evident. Oordeelt u zelf...

Wat deze essentiële vraag betreft, zegt het gezond verstand dat het antwoord luidt: de ondernemingen die nog niet groot zijn. Maar als we verder willen gaan dan dit dubbelzinnig antwoord, kunnen we zonder al te groot risico stellen dat het begrip KMO sterk varieert naargelang het oogpunt van waaruit het wordt geanalyseerd. Bovendien zijn er evenveel definities, waarschijnlijk alle gerechtvaardigd door specifieke beschouwingen, als er rechtstakken zijn. Sommigen zullen u zeggen dat in eerste instantie het aantal werknemers bepalend is, doorgaans van tien tot vijftig, en dat u vanaf 100 werknemers het domein van de grote ondernemingen betreedt. Voor anderen is het de hoogte van de verwezenlijkte

omzet. De IASB-specialisten, daarentegen, zullen niet verwijzen naar kwantitatieve drempels in verband met de omvang van de onderneming, maar veeleer naar kwalitatieve factoren, zoals de aansprakelijkheid van de entiteit ten aanzien van het algemeen belang (public accountantability). De juristen zullen de kwestie benaderen vanuit de invalshoek van het beheersverslag en van de verplichting om een commissaris aan te stellen, en daarbij het belang van de corporate governance onderstrepen, of deze hoedanigheid in verband brengen met de aandeelhouders die het kapitaal bezitten of met de rechtsvorm. En ook degenen die de mogelijkheid om de jaarrekening in verkorte vorm neer te leggen als criterium stellen, beschikken over argumenten om de juistheid van hun boekhoudkundige redenering te verantwoorden. Nog anderen, veelal uit de fiscale sector, zullen – naargelang de betrokken fiscale stimulus – wijzen op het feit dat de aandelen die de meerderheid van de stemrechten vertegenwoordigen, voor meer dan de helft in het bezit zijn van één of meer natuurlijke personen (gewone investeringsaftrek), dat ze niet meer dan twintig personeelsleden tewerkstelt (gespreide aftrek) of zelfs maar elf, als men het bekomen van een vrijstelling voor bijkomend personeel beoogt. Maar het merendeel van de ondervraagden uit de fiscale sector, en vooral de ambtenaren van Financiën, zullen resoluut de, nochtans problematische, weg van het verlaagd

tarief inslaan. Bij gebrek aan een algemeen geldende fiscale definitie van het begrip KMO, zoals die wel bestaat voor de binnenlandse vennootschappen en andere financiële vennootschappen (art. 2 WIB 1992), is het algemeen aanknopingspunt voor dit begrip immers de mogelijkheid het verlaagd tarief van de vennootschapsbelasting, voorzien bij artikel 215, lid 2 WIB 1992 te genieten. Sinds 1 januari 2004 is dit de toverformule om in aanmerking te komen voor de voordelen die de wetgever, bij de laatste belastinghervorming, aan de KMO's voorbehoudt: het belastingkrediet dat, volgens het Rekenhof weliswaar weinig wordt toegepast (art. 289bis WIB 1992), de investeringsreserve, een echte puzzel, voorzien bij artikel 194ter WIB 1992, de vrijstelling van de vermeerdering wegens niet of ontoereikende voorafbetaling tijdens de drie eerste boekjaren (art. 218 § 2 WIB 1992) maar recent nog ook de verhoogde investeringsaftrek voor beveiligingsuitgaven (art. 201 WIB 1992). En hier komt ook de sleutel om vrijgesteld te worden van de toepassing van de nieuwe afschrijvingsregels bedoeld bij artikel 196 § 2 WIB 1992.

Dankzij hun KMO-statuut, konden de vennootschappen immers een in december gedane investering blijven afschrijven alsof ze deze het volledige jaar hadden gebruikt ⁸ of ervoor opteren hun bijkomende kosten ⁹ in een keer of volgens hun ritme naar keuze af te schrijven.

BEDRAGEN		
GROTE VENNOOTSCHAP	KMO	
VOL TARIEF	VERLAAGD TARIEF	SCHIJVEN
33,99 %	24,98 %	0 tot 25 000 EUR
	31,93 %	25 000 tot 90 000 EUR
	35,54 %	90 000 tot 322 500 EUR

ZES CUMULATIEVE CRITERIA

Zoals u in de tabel kunt vaststellen moet een vennootschap aan niet minder dan zes voorwaarden voldoen om het verlaagd tarief te kunnen genieten.

Naast hun groot aantal, hebben deze voorwaarden betrekking op tal van aspecten uit het leven van een vennootschap, zoals de aard van het aandeelhouderschap, de hoogte van de uitgekeerde dividenden, de bezoldiging van de bedrijfsleider en uiteraard het belastbaar inkomen van de vennootschap.

Maar wat de waarnemer, en zeker de professional, het snelst opvalt, zijn de problemen die dit noodzakelijk samengaan van dergelijke uiteenlopende gegevens, zoals het dividendbeleid of de vraag of het om een financiële vennootschap of een dochteronderneming gaat, in de loop van de tijd heeft doen rijzen, problemen die alleen maar talrijker zijn geworden. En dat voornamelijk om twee redenen:

- Vooreerst omdat de verplichting om ten laste van het resultaat van het belastbaar tijdperk (in alle vennootschappen behalve door de Nationale Raad voor de Coöperatie erkende coöperatieve vennootschappen) een bezoldiging (in de zin van artikel 32 WIB 1992, dus uitsluitend uit hoofde van het mandaat van bedrijfsleider) toe te kennen die gelijk is aan of meer bedraagt dan het belastbaar inkomen van de vennootschap, wanneer deze bezoldiging geen 24 500 EUR bedraagt, door de wet van 8 januari 2004 (B.S. van 26 januari 2004) aanzienlijk werd verstrakt. Terloops wordt opgemerkt dat deze verplichting in feite in strijd is met de autofinancieringsidee achter de vrijgestelde investeringsreserve. Weliswaar werd deze verhoging van de «1-miljoenregel» over vier jaar gespreid : 27 000 EUR voor aanslagjaar 2005, 30 000 EUR

FISCALE KMO: DE ZES VOORWAARDEN (ART. 125 LID 1, 2 EN 3 WIB 1992)

1. Maximum belastbare winst: 322 500 EUR.
2. Actief van de balans: aandelenbezit waarvan de waarde niet meer bedraagt dan de helft van het eigen vermogen (financiële vennootschap).
3. Passief van de balans: de aandelen die het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen zijn voor meer dan de helft in het bezit van één of meer natuurlijke personen (Com.IB, nr. 215/28 tot 40).
4. Dividendbeleid : de uitkering mag niet meer bedragen dan 13 % van het gestort kapitaal bij het begin van het belastbaar tijdperk (Com.IB nr. 215/28 tot 40).
5. Bezoldigingen : ten minste 24 500 EUR (of een bedrag gelijk aan het belastbaar inkomen indien dit minder bedraagt dan 24 500 EUR) ten laste van het resultaat van het belastbaar tijdperk toegekend aan een bedrijfsleider (Com.IB nr. 215/41 tot 50).
6. Banden: geen deel uitmaken van een groep waartoe een coördinatiecentrum behoort in de zin van KB nr. 187 van 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra.

voor aanslagjaar 2006 tot 33 000 EUR voor aanslagjaar 2007 om vanaf aanslagjaar 2009 uiteindelijk 36 000 EUR te bereiken. De wet laat niet na te vermelden dat elke wijziging vanaf 26 september 2003 aangebracht aan de datum van afsluiting van de jaarrekening, fiscaal geen uitwerking heeft. Een verhoging met 47 % die tot nadenken stemt – wanneer men de ratio legis, het gebrek aan indexering beschouwt – maar die, volgens een studie van Unizo, tot gevolg zal hebben dat binnen vijf jaar een 100 000 KMO's uit het verlaagd tarief zullen worden gesloten. En waarvan de toepassing – alsof het nog niet genoeg is – een aantal valstrikken inhoudt. Om onaangename verrassingen te voorkomen, moet men immers steeds voor ogen houden de bezoldigingen van de elkaar opvolgende bedrijfsleiders niet op te tellen noch op te

nemen in de berekening van de bezoldigingen van de loontrekkers die daarnaast een niet-bezoldigd mandaat van bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar of analoge functies in dezelfde vennootschap uitoefenen, noch bij de bezoldigingen betaald aan een vennootschap en, zeker niet, bij de bezoldigingen die desgevallend door de bedrijfsleider aan zijn echtgenoot worden toegekend. Moeten we er nog aan herinneren dat dezelfde voorzichtigheidsregel ook geldt bij de toepassing van de 13 %-regel. Hier mogen, bijvoorbeeld, desgevallend, de tot dividenden geherkwalificeerde interesten niet worden vergeten. De berekening daarvan is trouwens niet makkelijk, omdat twee grenzen in aanmerking moeten worden genomen en daarbij komt nog dat de Administratie soms een nogal ruime interpretatie aan het begrip toegestane voor-

schotten geeft (zie art. 18, 4° WIB 1992).

- Vervolgens, en voornamelijk kunnen we zeggen, omdat de fiscus in deze aangelegenheid een alles-of-niets-politiek volgt. Stel dat u, bijvoorbeeld naar aanleiding van een fiscale controle, één criterium te kort komt. Dan zal de hele KMO-constructie instorten (verlies van het verlaagd tarief, verlies van het belastingkrediet, verlies van de mogelijkheid om een investeringsreserve aan te leggen, toepassing van de vermeerdering wegens niet of ontoereikende voorafbetaling tijdens de drie eerste activiteitsjaren van de vennootschap). De enkele overschrijding van de limiet van 322 500 EUR of de niet-naleving van de limiet van 36 000 EUR, zij het met één cent, brengen, door het gebrek aan getrapte regels, voor de betrokken KMO's een compleet onevenredige verzwaring van de belastingdruk teweeg.

Dat wekt weinig verwondering. Commentatoren en professionals putten uit deze dwingende voorwaarden al jaren argumenten om de ongepastheid van deze criteria aan te tonen. Een standpunt dat onlangs werd bijgevallen door de Raad van State. In het advies over de hervormingswet inzake de vennootschapsbelasting, waarin te lezen staat : «*Het is evident dat het absolute bedrag van de belastbare winst in de loop van een welbepaald boekjaar niets van doen heeft met de vraag of het om een KMO gaat : er zijn belangrijke vennootschappen waarvan meer dan 50 % van de aandelen in handen zijn van natuurlijke personen en die soms een boekjaar afsluiten met verlies of die in de loop van een welbepaald boekjaar een belastbare winst verwezenlijken die niet meer bedraagt dan 322 500 EUR. Hoewel de doelgroep van de gunstmaatregelen de KMO is, behoort men zich niet te baseren op de belastbare*

winst van een boekjaar maar op andere criteria, die zouden kunnen steunen op de definitie van de kleine vennootschappen die blijkt uit artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen. De toepassing van een gunstregeling koppelen aan het bedrag van het belastbare inkomen van een boekjaar zou overigens aanleiding geven tot praktische problemen in de gevallen waarbij de aangegeven belastinggrondslag verhoogd zou worden naar aanleiding van een controle : dat zou bijvoorbeeld de herziening tot gevolg kunnen hebben van de eerste afschrijvingsannuïteit» (Advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State, Parl.St., nr. 50/1918/001, p. 111).

EEN GELUK BIJ EEN ONGELUK...

Verscheidene belastingplichtigen, KMO's actief in de boekhoudsector die tot dezelfde vaststelling kwamen en deze redenering onderschreven, hebben bij het Arbitragehof een beroep tot vernietiging ingesteld tegen artikel 7 van de wet van 24 december 2004 die deze spreiding van de afschrijvingen, beoogd bij artikel 196, § 2 WIB 1992, had ingevoerd. Deze KMO's voeren aan dat «*de aangevochten maatregel tot gevolg heeft dat, zonder verantwoording, verschillen in behandeling in het leven worden geroepen tussen vennootschappen, los van hun grootte, en dat vennootschappen die niet aan het begrip KMO beantwoorden, bevoordeeld worden terwijl echte KMO's benadeeld worden, om de reden dat zij al dan niet het verlaagde tarief van de vennootschapsbelasting genieten. Zij leiden eruit af dat de maatregel geen verband houdt met het doel van de wetgever.*» Met andere woorden, dat de toepassing van het onderscheid voornamelijk afhankelijk is van het fiscaal resultaat, zodat een vennootschap achtereenvolgens tot de ene en tot de andere categorie kan behoren,

zonder dat haar economische toestand intrinsiek wordt gewijzigd. Op het eerste gezicht hebben ze hun slag thuisgehaald, want het Arbitragehof waarbij het beroep tot vernietiging werd ingediend, heeft zich bij deze uitstekende argumentatie aangesloten. Uit hun onderzoek van het verzoekschrift concludeerden de magistraten van het Koningsplein vooreerst dat, ook al is het gerechtvaardigd dat de wetgever voor de KMO's in een afwijkend stelsel voorziet, onder meer

Dat de regering
besloten heeft
duidelijk de kaart
te trekken van de
fiscale harmonisatie
van het begrip
KMO zal niemand
betreuren ! (...)
Het wordt tijd om
een einde te stellen
aan de draconische
voorwaarden die
vroeger werden
gesteld om het ver-
laagd tarief te
bekomen.

omdat hun mogelijkheden tot autofinanciering veel beperkter zijn, de belastbare winst niet pertinent is om na te gaan of het een vennootschap met de kenmerken van een KMO betreft. Volgens het Hof is het dus gerechtvaardigd dat de wetgever in een afwijkend stelsel voorziet

op grond van de doelstellingen die hij nastreeft. Maar dat neemt niet weg dat het criterium waarop de verschillende behandeling berust, objectief en pertinent moet zijn ten opzichte van het onderwerp van de betrokken maatregel en het doel dat ermee wordt nagestreefd. Want, zoals de Raad van State reeds opmerkte, is het absolute bedrag van de belastbare winst in de loop van een welbepaald boekjaar niet pertinent om na te gaan of het een vennootschap met de kenmerken van een KMO betreft, omdat er belangrijke vennootschappen zijn die in de loop van een welbepaald boekjaar een belastbare winst verwezenlijken die niet meer bedraagt dan het grensbedrag dat is vastgelegd bij artikel 215 van het WIB 1992. Er zijn overigens KMO's die soms een belastbare winst behalen die meer bedraagt dan dat grensbedrag zonder dat zij daarom niet meer beantwoorden aan de kenmerken van een KMO. Tenslotte kunnen sommige KMO's, hoewel zij een belastbare winst hebben verwezenlijkt die minder bedraagt dan dat grensbedrag, het verlaagde tarief niet genieten omdat zij niet voldoen aan de andere voorwaarden van artikel 215 WIB 1992. Het Arbitragehof valt de overwegingen van de Raad van State zodus bij en beslist dat het gekozen criterium niet pertinent is en dat artikel 7 van de wet van 24 december 2004 niet in overeenstemming is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Maar hoewel het principe verworven was, waren de eisers nog niet aan het einde van hun verbazing. Verre van: het Hof trok uit deze feitelijke situatie een veeleer onverwachte consequentie. In de plaats van het fiscaal criterium aan de hand waarvan het onderscheid wordt gemaakt of een vennootschap al dan niet aan de nieuwe regel onderworpen is, zijnde in aanmerking komen voor het verlaagd tarief van de vennootschapsbelasting, volledig af te schaffen,

heeft het Hof de maatregel slechts vernietigd voor zover de afschrijvingsbeperking enkel van toepassing is op vennootschappen die niet in aanmerking komen voor het verlaagd tarief van de vennootschapsbelasting. Praktisch resultaat: de «prorata temporis»-aanrekening van de eerste afschrijvingsannuïteit tijdens het boekjaar waarin de vaste activa zijn verkregen of tot stand gebracht en de verplichting om de bij de aankooprijks komende kosten af te schrijven op dezelfde wijze en tegen hetzelfde ritme als de hoofdsom van de investerings- of aanschaffingswaarde van de desbetreffende vaste activa, zijn nu

België, dat zich weliswaar als een aantrekkelijk land voor de ondernemingen voordoet, is op fiscaal gebied een land vol tegenstellingen.

van toepassing op alle vennootschappen, met inbegrip van de KMO's, en zulks met betrekking tot vaste activa die verkregen of tot stand gebracht zijn vanaf aanslagjaar 2005. De enige nuance is dat het Hof, met het oog op de rechtszekerheid, beslist heeft de betwiste bepalingen voor aanslagjaar 2004 te handhaven.

Gelukkig heeft de regering, daarbij waarschijnlijk aangespoord door de heersende verkiezingskoorts, zeer snel gereageerd. Op 23 april 2003 meldde een persmededeling (Aanpassing afschrijvingsregels

inzake vennootschapsbelasting) dat de Ministerraad beslist had om het voorheen bestaande gunstregime inzake afschrijvingen voor kleine ondernemingen opnieuw in te voeren. Zulks met ingang van het aanslagjaar 2005 en voor kleine ondernemingen in de zin van artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen, een criterium dat rechtstreeks afkomstig is van de vierde richtlijn.

Bedoeld worden die vennootschappen die een verkorte jaarrekening kunnen opstellen, met name de vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die voor het laatste afgesloten boekjaar niet meer dan één van de volgende criteria overschrijden:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand : 50 ;
- jaarmzet, exclusief BTW : 6 250 000 EUR;
- balanstotaal : 3 125 000 EUR,

tenzij het jaargemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt.

Zodoende koos de regering voor een oplossing die genade vindt in de ogen van de Raad van State en van talrijke specialisten. Verlies niet uit het oog dat de kwantitatieve criteria die opgenomen zijn in de Europese definitie van het begrip KMO, door de richtlijn van 13 mei 2003 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen (PB, nr. L120/22) werden gewijzigd en het voorwerp uitmaken van een aanbeveling van de Europese Commissie van 6 mei 2003 (PB, nr. L124/36 van 3 mei 2003). De wijzigingen die aan artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen moeten worden aangebracht, maar nog niet in ons nationaal recht zijn geïntegreerd, kunnen als volgt worden samengevat : minder dan 50 werknemers, jaarmzet exclusief BTW maximum 7 300 000 EUR en balanstotaal minder dan 3 650 000 EUR.

EEN EERSTE STAP IN DE GOEDE RICHTING

Dat de regering besloten heeft duidelijk de kaart te trekken van de fiscale harmonisatie van het begrip KMO zal niemand betreuren. Dat het de criteria van economische aard, zoals vermeld in artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen, zijn, die reeds gelden in de wet op de werknemersparticipatie, draagt nog bij tot deze globaal positieve vaststelling. Niemand zal betwisten dat het tijd werd om een einde te stellen aan de draconische voorwaarden die vroeger werden gesteld om het verlaagd tarief te bekomen, en niet in het minst omdat de meeste dienden om het fiscaal statuut van de eenpersoonsvennootschappen minder aantrekkelijk te maken door hun lot te verbinden aan economische omstandigheden van onzekere aard. Hoe immers, kan men zich op 1 januari ervan vergewissen dat de geregelde bezoldiging die men zichzelf moet toekennen, gelijk is aan 50 % van de winst die pas na 31 december zal gekend zijn?

In dit stadium van het betoog moeten we goed voor ogen houden dat het Arbitragehof, zoals in het dispositief van het arrest vermeld, enkel en alleen de woorden: «*ten name van de vennootschappen waarvoor het tarief van de belasting voor het aanslagjaar verbonden aan het belastbare tijdperk waarin het immaterieel of materieel vast actief werd aangeschaft of tot stand gebracht, niet wordt vastgesteld overeenkomstig artikel 215, tweede lid*» van de tekst van artikel 196, § 2 WIB 1992 heeft vernietigd, zodat de nieuwe afschrijvingsregels vanaf aanslagjaar 2005 op alle vennootschappen van toepassing zijn. En door de KMO's te definiëren onder verwijzing naar de criteria van artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen, heeft de Ministerraad, een beetje pover toch, slechts de koers bijgesteld met betrekking tot deze nieuwe afschrijvingsregels.

Gelet op de gebruikte bewoordingen is het duidelijk dat het Arbitragehof, gesteld dat het zich op dezelfde basis over een prejudiciële vraag zou moeten buigen inzake de investeringsreserve (art. 194^{quater} WIB 1992) of de vrijstelling van belastingvermeerdering voor de drie eerste boekjaren (art. 218 WIB 1992), er veel kans toe bestaat dat het, op basis van bepalingen die duidelijk in dezelfde vorm zijn gegoten, tot een zelfde standpunt komt. Nu reeds maatregelen nemen om aan de betrokken wetsartikelen de gepaste verbeteringen aan te brengen, is niet meer dan anticiperen op een probleem dat zich onvermijdelijk snel zal voordoen. Laat ons hopen dat, wanneer deze tekst ter perse gaat, de regering zal gezorgd hebben voor een bevredigend antwoord op deze kwestie die ons momenteel bezig houdt. Wordt ons niet geleerd dat regeren – en daar gaat het wel degelijk om – op de allereerste plaats voorzien en dus anticiperen is. Daaraan voorbijgaan is inmiddels de verwarring vergroten en de onaangename idee aanwakkeren dat België, dat zich weliswaar als een aantrekkelijk land voor de ondernemingen voordoet, op fiscaal gebied een land vol tegenstellingen is, omdat de speciaal voor de KMO's ingevoerde fiscale stimuli al snel met toepassingsvoorwaarden gepaard gaan die ze praktisch onuitvoerbaar maken. Denk bijvoorbeeld aan de investeringsreserve, geregeld door het inmiddels beruchte artikel 194^{quater} 1992. De regering was immers verplicht de handen uit de mouwen te steken om de maatregel van een minimale aantrekkelijkheid voor de ondernemingen te voorzien.

Het spreekt voor zich dat het moeilijk evenwicht dat het groeiproces van een ondernemingsproject vereist, nood heeft aan krachtige signalen en positieve tussenkomsten om het te vrijwaren, als men misstappen wil vermijden. Net als de bemoedigende signalen die

onlangs werden uitgezonden door de invoering van een nieuwe methode voor de berekening van het voordeel van alle aard uit het privé-gebruik van een firmawagen¹⁰, de stapsgewijze verhoging van het aftrekbaar beroepsmatig gedeelte van de restaurantkosten¹¹, en zelfs de verlaging van de BTW op restaurantkosten, blijkt de invoering van een duidelijke, homogene en praktische definitie van het begrip KMO, die geïnspireerd is op de werkelijkheid van het terrein, vandaag een opportuniteit, ja zelfs een dwingende noodzaak. Toch voor iemand die zijn project, helemaal terecht, niet op los zand wil bouwen.

Noten

- ¹ In de OESO-landen vertegenwoordigen ze 95 % van de ondernemingen en creëren ze groten-deels de nieuwe werkgelegenheid. Nationaal realiseren de zelfstandigen en de KMO's een activiteit die bijna 2 miljoen mensen tewerkstelt, bijna de helft van de Belgische actieve bevolking.
- ² Sinds 22 april 2003 (B.S. van 9 mei 2003, K.B. van 15 mei 2003) beschikt België over een rechtsvorm die, zoals de BEVAK, de belegger toelaat zijn geld te beleggen in handelsvennootschappen, met inbegrip van KMO's. Nog andere pistes worden onderzocht in de werkgroep «KMO», onder leiding van dhr. Eric André, waaraan wij actief deelnemen. Als voorbeeld van de ontwerpen die ter tafel liggen, vermelden we de analyse van het belastingstelsel van de kredietverzekering, de invoering van een «Tante Agatha»-systeem, de oprichting van private Privaks, de bevordering van het collectief bezoldigd ondernemerschap, gekenmerkt door een betekenisvolle deelneming van de werknemers in het beleidsproces en in de verdeling van het kapitaal van de vennoot-

- schap, de ontwikkeling van talentbanken en de intensivering van de communicatie van de kredietverstrekkers in de richting van de KMO's. In de werkgroep verdedigen we de rol die onze leden, de natuurlijke verbinding met de ondernemingen, daarbij kunnen spelen alsook het primordiaal belang van de opstelling van een geloofwaardig en volledig financieel plan met het oog op het verkrijgen van krediet op de verschillende keerpunten in het leven van een onderneming. Zie in dat verband het interessante document «Financiering van de KMO's, een tekst om over na te denken» dat u kunt downloaden op onze website (zie de rubriek «Nieuws», 11 mei 2004).
- ³ Lees in dat verband de eerste circulaire die de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen daaraan heeft gewijd (circulaire nr. FMI/2004-01 van 8 maart 2004) en die u online kunt downloaden via de website van de CBFA: http://www.cbfa.be/nl/gv/info/irc/pdf/fmi_2004_01.pdf
- ⁴ Artikel 182 van het Wetboek van vennootschappen is hier logischerwijs van toepassing zodat de rechtbank, op verzoek van iedere belanghebbende of van het openbaar ministerie, de gerechtelijke ontbinding kan uitspreken van een vennootschap die drie opeenvolgende jaren haar jaarrekening niet heeft neergelegd. En artikel 5 van het Strafwetboek, zoals ingevoerd door de wet van 4 mei 1999, maakt geen enkel onderscheid tussen vennootschappen. Een rechtspersoon is immers strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd.
- ⁵ Het verslag is volledig beschikbaar op de website www.kafka.be. De door de ondernemingen uitgebrachte kritiek betreft voornamelijk de moeilijkheden in verband met de oprichting van een onderneming (de ter beschikking staande hulp meer bepaald) en met de aanwerving van personeel.
- ⁶ Om onze leden bewust te maken van het belang van corporate governance in de KMO's en om hun in de dagelijkse praktijk een werkinstrument te bieden, heeft het Instituut, in nauwe samenwerking met de Federatie van de Notarissen en Unizo de brochure «Corporate governance in de KMO» gepubliceerd. Deze publicatie stelt als conclusie zes aanbevelingen over corporate governance voor.
- ⁷ De enquête «PME wallonnes: usages TIC, 2003» kan op het internet worden geraadpleegd via de website (<http://www.awt.be/web/dem>).
- ⁸ Voor de andere vennootschappen wordt de eerste afschrijvingsannuïteit ten aanzien van tijdens het boekjaar verkregen of tot stand gebrachte vaste activa slechts als beroepskosten aangemerkt in verhouding tot het gedeelte van het boekjaar waarin de vaste activa zijn verkregen of tot stand gebracht (art. 196, § 2, 1° WIB 1992). Het verplicht fiscaal prorata wordt, ongeacht de toegepaste afschrijvingsmethode, per dag berekend over de periode gaande van de datum van verkrijging tot de laatste dag van het boekjaar.
- ⁹ De bij de aankoop komende kosten worden fiscaal slechts als aftrekbare beroepskosten aanvaard, als ze op dezelfde wijze als de hoofdsom van de aanschaffings- of beleggingswaarde van de desbetreffende activa worden afgeschreven (art. 196, § 2, 2° WIB 1992).
- ¹⁰ Zie circulaire nr. Ci.RH.241/561.364 (AOIF 8/2004) van 5 februari 2004 en IAB-Info nr. 5/2004.
- ¹¹ Wet van 10 mei 2004 tot wijziging van artikel 53 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen op het vlak van de restaurantkosten (B.S. van 24 mei 2004, p. 40127). Het beroepsmatig gedeelte van de restaurantkosten wordt vanaf 1 januari 2004 62,5 %. Het wordt vervolgens op een bij koninklijk besluit vast te stellen datum op 75 % gebracht. Zoals vermeld in een door de AOIF op dezelfde datum in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd bericht zijn de nieuwe regels ook van toepassing op buitenlandse restaurantkosten, op restaurantkosten begrepen in hotelrekeningen en in de bedrijfsrefters voor bedrijfsleiders en/of zakenrelaties. Ze gelden voor alle categorieën van belastingplichtigen (werknemers, bedrijfsleiders, werkend vennoten, vrije beroepen, zelfstandigen, ondernemers, enz.) die de aftrek van hun werkelijke beroepskosten inclusief restaurantkosten vragen.